

POSTANOWIENIE

10 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 10 kwietnia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M. O. i P. O.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 26 września 2022 r., I ACa 872/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę po 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego - z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 26 września 2022 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację (pkt 1) pozwanego Bank Spółki Akcyjnej w W. od wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z 17 maja 2021 r. zasądzającego na rzecz powodów kwotę 321 992,83 zł, a także orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt 2).

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła strona pozwana, zaskarżając go w całości. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Podał, że w sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów art. 385¹ § 1 i 2 k.c., w zakresie w jakim odnoszą się one do skutków uznania postanowień umownych za abuzywne i możliwości zastąpienia takich postanowień przepisami dyspozytywnymi. Ponadto skarżący stwierdził, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne polegające na konieczności ustalenia, czy brak możliwości oszacowania kwoty, którą strona umowy kredytu będzie świadczyć w przyszłości, stanowi *per se* o niejednoznaczności tego postanowienia umownego, a w konsekwencji, czy postanowienie takie powinno podlegać badaniu pod kątem abuzywności.
3. Powodowie wnieśli o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie – w razie jej przyjęcia – o oddalenie skargi kasacyjnej a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego powodów, według norm przepisanych.
4. W piśmie procesowym opatrzonym datą 29 grudnia 2023 r. skarżący wskazał, że – w jego ocenie – w sprawie doszło do naruszenia przepisów postępowania, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 367 § 3 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, polegające na rozpoznaniu apelacji przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego, a nie w składzie trzech sędziów zawodowych, co w ocenie skarżącej doprowadziło do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.), co potwierdza uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

5. Odnosząc się w pierwszej kolejności do nieważności postępowania przed sądem drugiej instancji (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.) w kontekście powołanej przez skarżącego uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – zasady prawnej z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, należy przede wszystkim wskazać, że Sąd Najwyższy ustalił, iż przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia. Kwestionowany przez skarżącego wyrok został wydany 26 września 2022 r., a zatem przed datą podjęcia wskazanej uchwały. Wydanie w sprawie orzeczenia przez sąd drugiej instancji w składzie ukształtowanym na podstawie art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. nie może więc w sprawie stanowić samoistnej podstawy do stwierdzenia nieważności postępowania na podstawie art. 379 pkt 4 k.p.c. W konsekwencji podniesiony w piśmie procesowym zarzut należy uznać za niezasadny.
6. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.
7. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność

postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

8. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie zostać przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. postanowienia SN:

z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13; z 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. postanowienia SN: z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15; z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym (zob. postanowienia SN: z 26 października 2021 r., I CSK 266/21; z 30 czerwca 2021 r., III CSK 53/21).

9. Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na potrzebie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa (zob. postanowienia SN: z 11 stycznia 2022 r., II PSK 193/21; z 20 stycznia 2022r. I CSK 790/21).

10. Analiza sprawy i wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, mimo obszerności rozważań, nie daje wystarczających podstaw do przyjęcia, że zostały wykazane przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 lub 2 k.p.c., uzasadniające przyjęcie sprawy do rozpoznania.
11. Poruszane przez skarżącego problemy dotyczące tzw. kredytów indeksowanych lub denominowanych w walucie obcej były już wielokrotnie przedmiotem wykładni i rozstrzygnięć w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz Trybunału Sprawiedliwości UE (zob. wyroki SN: z 3 lutego 2022 r., II CSKP 975/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 13 maja 2022 r. II CSKP 293/22; z 18 maja 2022 r., II CSKP 1030/22; z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22; z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22; postanowienia SN: z 27 kwietnia 2023 r., I CSK 2707/22; z 2 czerwca 2023 r., I CSK 4115/22; zob. też wyrok TSUE z 8 września 2022 r., C-80/21, C-81/21, C-82/21, Deutsche Bank Polska i Bank Millennium). Kluczowe problemy prawne, istotne dla rozstrzygnięcia wątpliwości podnoszonych przez skarżącego, zostały już zatem rozstrzygnięte. W szczególności kwestie prezentowane przez skarżącego jako „istotne zagadnienia prawne” dotyczące kredytów frankowych, nie stanowią obecnie zagadnień nowych. Tożsame bądź bardzo podobne zagadnienia, jak sformułowane przez skarżącego, były już przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego (zob. postanowienia SN: z 23 sierpnia 2022 r., I CSK 1669/22; z 27 kwietnia 2023 r., I CSK 2707/22; z 2 czerwca 2023 r., I CSK 4115/22; z 18 sierpnia 2023 r., I CSK 4216/22; z 22 listopada 2023 r., I CSK 5225/22; wyroki SN: z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22).
12. W skardze nie wykazano również, aby istniała potrzeba wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Wskazywane przez skarżącego przepisy były przedmiotem wielu orzeczeń Sądu Najwyższego (zob. wyroki SN: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 163/22;

z 20 czerwca 2022 r., II CSKP 701/22; postanowienie SN z 28 września 2023 r., I CSK 6286/22).

13. Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, że najistotniejsze dla rozstrzyganej sprawy problemy prawne zostały już wyjaśnione w orzecznictwie. W związku z tym przedstawione w skardze kasacyjnej zagadnienia prawne nie mają waloru nowości i nie są zagadnieniami, których wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju prawa. W istocie zagadnienia prawne wskazane przez skarżącego, jak i rzekoma potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów są w rzeczywistości pytaniami o trafność stanowiska Sądu Apelacyjnego wyrażonego w związku z rozstrzygnięciem tej konkretnej sprawy i polemiką z tym stanowiskiem, związaną z zastosowaniem konkretnych przepisów prawa, a nie problemem związanym z istotnością zagadnienia prawnego, czy też z potrzebą wykładni przepisów prawnych. Pozwala to na przyjęcie, że skarżącemu nie chodzi o wykazanie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 lub 2 k.p.c., a jedynie o poddanie zaskarżonego orzeczenia kontroli kasacyjnej.
14. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).
15. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).
16. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, § 1¹ i § 3 k.p.c. oraz § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[SOP]

[ms]

